

МАТУСЄВИЧ Микола Іванович (19. 07. 1946, с. Матюші Білоцерк. р-ну Київ. обл.) — учасник правозахисного руху. Чоловік [О. Гейко-Матусевич](#). Орден «За мужність» 1-го ступеня (2006). Навч. на істор. факультеті Київ. університету, звідки 1973 відрах. за «неуспішність» (насправді за симпатії до репресов. укр. інтелігенції). Працював ред. у видавництві мед. літ-ри у Києві. У листопаді 1976 разом із [М. Мариновичем](#) став одним із чл.-засн. Укр. Гельсин. групи. Після арешту [М. Руденка](#) і [О. Тихого](#) підписав листа до урядів країн-учасниць Гельсин. угоди на їхній захист із проханням посприяти звільненню. У березні 1977 на вечорі пам'яті Т. Шевченка у Київ. філармонії несподівано вийшов на

сцену із [М. Мариновичем](#) й ініціював самодіял. спів «Заповіту». 23 квітня того ж року заарешт., 27 березня 1978 за звинуваченням у антирад. агітації і пропаганді засудж. до 7-ми р. таборів суворого режиму і 5-ти р. заслання. Покарання відбував у Перм. обл. (РФ). Підписував листи та звернення, брав участь у голодівках і страйках на знак протесту проти порушень прав в'язнів. 5 жовтня 1980 засудж. до 3-х р. тюрем. ув'язнення і перевед. до Чистопол. тюрми, заслання відбував у Читин. обл. (обидва — РФ). 1989 звільнений. Вів програму «Права людини» на радіо «Свобода», працював у г. «Дзеркало тижня».

Рекомендована література

1. В Києві заарештували членів Української Гельсінкської Групи [М. Матусевича](#) і [М. Мариновича](#) // Свобода. 1977, 26 квіт.;
2. American Lawyer Wishes to Defend Marynovych, Matusевич // The Ukrainian Weekly. 1977, 21 Aug.;
3. Звернення матері [М. Матусевича](#) в обороні сина // Свобода. 1980, 10 січ.;
4. Українська Гельсінкська Група. 1978–1982: Док. і мат. Торонто; Балтимор, 1983;
5. Касьянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960–1980-х років. К., 1995;
6. Захаров Б. Нарис історії дисидентського руху в Україні (1956–1987). Х., 2003.

[С. З. Карасик](#), [В. В. Овсієнко](#)

Бібліографічний опис:

Матусевич Микола Іванович / [С. З. Карасик](#), [В. В. Овсієнко](#) // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: [І. М. Дзюба](#), [А. І. Жуковський](#), [М. Г. Железняк](#) [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-67042>. — Останнє поновлення : 2025.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).